

Opdrachtformulering doelmatigheidsonderzoek provincie Utrecht.

Inleiding/ aanleiding onderzoek

In het *Bestuursakkoord Financieel Kader Wet op de Jeugdzorg*, is een inspanningsverplichting tot verbetering van de doelmatigheid van de jeugdzorg overeengekomen. Deze afspraken zijn gemaakt tussen het Rijk en het IPO. Indien de provincies in de toekomst met een vraag om extra financiële middelen bij het Rijk aankloppen dan zal de provincie naar het Rijk moeten kunnen aantonen dat men er alles aan gedaan heeft om doelmatigheidswinst te behalen.

Het versterken van de doelmatigheid van de jeugdzorg vormt een belangrijk instrument bij het terugdringen van de wachtlijsten. Verbetering van de doelmatigheid van de jeugdzorg heeft betrekking op de totale keten van de jeugdzorg en de daarin te onderscheiden schakelmomenten zoals het snijvlak tussen het lokale jeugdbeleid en de jeugdzorg, de instroom in de jeugdzorg, de doorloop binnen de toegang jeugdzorg (het Bureau Jeugdzorg), de door- en uitstroom in de geïndiceerde jeugdzorg en de schakeling met jeugdzorg in het kader van de AWBZ (jeugd-GGZ en jeugd-lvg). Medio 2005 wordt in opdracht van de provincie een extern onderzoek gestart naar het feitelijk functioneren van de Utrechtse jeugdzorg op de doelmatigheidsaspecten. Dit om een beter inzicht te krijgen in de elementen waarop specifiek in Utrecht meer of minder doelmatigheidswinst valt te realiseren.

Het verhogen van de efficiëntie vraagt om een gedifferentieerde aanpak, omdat de verschillen tussen de zorgaanbieders groot zijn.

Nog meer dan bezetting, is de gemiddelde behandelduur van invloed op de kosten die per cliënt worden gemaakt en daarmee op het aantal cliënten dat binnen het provinciaal beschikbare budget geholpen kan worden. In het kader van het wachtlijstbeleid 2002 – 2003 heeft de provincie dan ook ingezet op het verkorten van de hulpverleningsduur in de geïndiceerde jeugdhulpverlening, althans waar dat verantwoord en mogelijk is. Immers verkorting van de behandelingsduur kan nooit een doel op zich zijn, maar dient altijd in samenhang met de effectiviteit en doelrealisatie worden beoordeeld. Maar ondanks een lichte verlaging van de behandelduur in de meeste vormen van jeugdhulpverlening in 2002, blijven de verschillen groot en ook blijven de vragen met betrekking tot de efficiëntie van de geboden hulpverlening bestaan.

Opzet doelmatigheidsonderzoek

Er is een bedrag beschikbaar van maximaal €75.000 voor het doelmatigheidsonderzoek. Onder het verbeteren van de doelmatigheid verstaat de provincie dat er meer kinderen geholpen worden met dezelfde middelen.

Het is nodig om een kwalitatief onderzoek te laten uitvoeren. Op deze manier komt er informatie beschikbaar waarmee de provincie daadwerkelijk inzicht heeft in de aard en omvang van de knelpunten en levert het onderzoek oplossingen voor deze knelpunten waardoor het mogelijk is om de doelstellingen uit het onderzoek te realiseren. Wanneer uit het onderzoek blijkt dat er op bepaalde onderdelen efficiënt gewerkt wordt, wordt dit expliciet aangegeven.

Met het doelmatigheidsonderzoek wil de provincie Utrecht bereiken dat zij op de benoemde onderdelen zicht heeft op de efficiency; zowel waar er door bureau jeugdzorg en zorgaanbieders efficiënt gewerkt wordt als op onderdelen waar een efficiencywinst geboekt kan worden.

Het doelmatigheidsonderzoek bestaat uit twee delen: een onderzoek bij bureau jeugdzorg Utrecht en een onderzoek bij de zorgaanbieders.

1. Bureau jeugdzorg

Een knelpunt bij bureau jeugdzorg Utrecht zijn de hoge doorlooptijden. De doorlooptijd is gedefinieerd als: *de tijd die verstrijkt tussen de aanmelding en het indicatiebesluit dat bureau jeugdzorg afgeeft ten behoeve van geïndiceerde jeugdzorg*. Het terugdringen van de doorlooptijden heeft een hoge prioriteit. De verwachting is dat het bureau jeugdzorg een efficiencywinst kan behalen door middel van een snellere doorlooptijd.

De indicatiestelling/indicatiebesluit vormt de toegang tot de aanvang van de hulp door de zorgaanbieders. Een kwalitatief goede indicatiestelling draagt bij aan efficiënte hulpverlening door de zorgaanbieders. Onder een kwalitatief goede indicatiestelling verstaat de provincie: een indicatiestelling die voldoende input levert aan de zorgaanbieder om de juiste hulp met de cliënt te starten. Het indicatiebesluit is richtinggevend voor zorgaanbieders en bevat voldoende informatie die een zorgaanbieder nodig heeft om de hulp aan een cliënt te starten. De verwachting is dat ook hier een efficiencywinst geboekt kan worden. Door het verhogen van de kwaliteit van het indicatiebesluit is een zorgaanbieder beter toegerust om de gewenste hulp met de cliënt te starten.

De vragen met betrekking tot de kwaliteit van het indicatiebesluit zijn bewust specifiek omschreven en niet alles omvattend. In het najaar van 2005 start er een landelijk inspectieonderzoek naar de kwaliteit van de indicatiestellingen bij de bureaus jeugdzorg. De provincie wil overlap met dit onderzoek waar mogelijk voorkomen.

Ontvangen cliënten in de Utrechtse jeugdzorg de juiste hulp, d.w.z. hulp die passend is bij de vraag en problematiek van de cliënt en ontvangen zij die hulp die het meest geschikt is om de problematiek van de cliënt op te lossen?

De genoemde knelpunten leveren de volgende doelstellingen op voor het doelmatigheidsonderzoek bij bureau jeugdzorg:

Met het doelmatigheidsonderzoek bij bureau jeugdzorg wil de provincie bereiken dat:

- A De doorlooptijden bij bureau jeugdzorg zijn conform de maximaal aanvaardbaar geachte norm van 55 dagen voor indicatiestelling.
- B De indicatiestelling van bureau jeugdzorg voldoende input (vraagt geen extra energie van de zorgaanbieder) geeft aan de zorgaanbieders om te starten met de hulp aan de cliënt.
- C Cliënten de juiste zorg geïndiceerd krijgen; dat wil zeggen de zorg die het meest adequaat is om de doelen in het hulpverleningsplan te realiseren.

AD A

- Bureau jeugdzorg geeft in haar jaarverslag 2004 twee redenen voor de hoge doorlooptijd: 1) door fluctuaties in de instroom en 2) door capaciteitsgebrek bij de afdeling jeugdhulpverlening.

Het onderzoek moet vooral informatie opleveren over gewenste oplossingen ten aanzien van het terugdringen van de hoge doorlooptijden.

- Daarnaast moet het onderzoek duidelijk maken wat de consequentie is van een hoge doorlooptijd bij bureau jeugdzorg, zowel voor de cliënt als voor het hele hulpverleningsproces

AD B

- Het onderzoek maakt duidelijk of de indicatiestelling voldoende input levert aan een zorgaanbieder om de juiste hulp te starten voor de cliënt.
- Het onderzoek geeft handvatten om te komen tot verbetering van de indicatiestelling van bureau jeugdzorg.

AD C

- Uit het onderzoek wordt duidelijk of cliënten de juiste zorg geïndiceerd krijgen dat wil zeggen zorg die het meest adequaat is voor het oplossen van hun hulpvraag.

2. **Zorgaanbieders**

Met het doelmatigheidsonderzoek wil de provincie bereiken dat er zicht is op de behandelduur van cliënten in de jeugdzorg, inzicht in de doorstroom en uitstroom van cliënten. Het verkorten van de behandelduur is geen doel op zich. Waar het om gaat is dat cliënten een behandeling krijgen die stopt wanneer de doelen uit het hulpverleningsplan gerealiseerd zijn en dat cliënten tijdig kunnen doorstromen naar vervolghulp indien nodig (dit kan ook jeugdzorg zijn maar ook hulp in het lokale veld)

Met het doelmatigheidsonderzoek bij de zorgaanbieders wil de provincie bereiken dat:

- A De behandeling van cliënten niet langer duurt dan noodzakelijk is om de doelen te realiseren uit het indicatiebesluit.
- B Cliënten in de jeugdzorg waarbij de doelen uit het indicatiebesluit zijn gerealiseerd tijdig kunnen uitstromen naar een vervolgplek.

AD A

- Voor de zorgaanbieders geldt dat cliënten die zorg moeten krijgen die zij nodig hebben, niet langer en niet korter.
- Tevens is het de vraag of de gemiddelde behandelduur korter kan? Valt hier nog een efficiencywinst te behalen of zit hier geen ruimte meer in? Zo ja waar wel en zo nee waarom niet?

AD B

- Onduidelijk is hoeveel cliënten tijdig uitstromen, hiermee wordt bedoeld, cliënten die klaar zijn met de behandeling maar om diverse redenen niet kunnen uitstromen of doorstromen.
- Wat is de reden hiervoor en wat zijn mogelijke oplossingen?
- Uiteraard moet het begrip “klaar met de behandeling” geconcretiseerd worden. “Klaar met de behandeling” zou kunnen inhouden dat de doelen uit het hulpverleningsplan van de zorgaanbieder gehaald zijn. Ook hier is het wenselijk dat het onderzoek niet alleen informatie oplevert over de aard en omvang van eventuele knelpunten maar ook een bijdrage levert aan de gewenste oplossingsrichting.

Offerteverzoek

Meerdere bureaus zullen worden benaderd om te offeren voor het doelmatigheidsonderzoek zodat er minimaal een keuze is uit drie onderzoeksbureaus.

De volgende criteria zullen bepalend zijn voor het beslissen voor een bureau:

1. Het onderzoeksvorstel geeft concreet uitwerking aan de geformuleerde onderzoeksopdracht.
2. De mate van snelheid waarmee met het onderzoek kan worden aangevangen en verricht.
3. Prijs/kwaliteit verhouding. Wat kan het bureau zowel kwalitatief als kwantitatief voor het beschikbare bedrag verrichten.
4. Het bureau is aantoonbaar deskundig op het gebied van doelmatigheid en jeugdzorg.

Schema doelmatigheidsonderzoek

Juni/juli	Offerteverzoeken versturen
Juli /augustus	Ontvangen offertes
Augustus/september	Vaststellen onderzoeksbureau
September/oktober	Onderzoeksbureau start met doelmatigheidsonderzoek
Juli 2006	Doelmatigheidsonderzoek volledig afgerond
2006/2007	Implementatie van de resultaten